

Kulturstrategiskt program för Stockholms stad

Inledning

Kultur ger människor helt unika upplevelser. Kultur kan både förstärka känslor och lugna dem. Kultur stärker också samhället. Stockholms stad värderar Stockholms fantastiska kulturliv högt. De många kulturverksamheter som möter både invånare och besökare med kultur är helt nödvändiga för att Stockholm ska vara en attraktiv och levande stad. Med det här programmet vill Stockholms stad ge människor de allra bästa förutsättningarna att skapa och ta del av kultur.

Under de senaste åren har Stockholm fått många nya spännande rum och platser för kultur, med många nya kulturaktörer och kulturuttryck. Sedan lanseringen av Stockholms stads första kulturstrategiska program 2021 har kulturen blivit en tydligare del i fler av stadens verksamheter. I dag utgör kultur ett självklart perspektiv i samarbeten inom områden som näringslivsutveckling, utbildning, trygghetsskapande och stadsutveckling. Resultatet har varit gott.

Människors beteenden, behov och drivkrafter förändras hela tiden. Staden behöver utvecklas i samklang med dessa förändringar. Det ställer krav på oss som arbetar i Stockholms stad att löpande förändra vårt arbete för att Stockholm ska vara upplevelserikt, kreativt och attraktivt. Detta kulturstrategiska program ska ge riktning och samla Stockholms stad kring framtida kultursatsningar. Med stöd i programmet ska fler aktörer samverka inom staden och externt, och på så vis bidra till att Stockholm växer med kultur.

Kulturstrategiskt program för Stockholms stad antas av kommunfullmäktige och är ett stadsövergripande styrdokument för stadens förvaltningar och bolag. Programmet har tagits fram av kulturförvaltningen, i dialog med ett stort antal aktörer både inom och utanför staden. Arbetet har skett i nära samverkan med flera av stadens förvaltningar och bolag i form av en styrgrupp. Programmets innehåll grundar sig på ett omfattande faktaunderlag och ett evidensbaserat arbetssätt.

Stockholm växer med kultur

I Stockholm ska alla röster välkomnas. Varje människa ska ges möjlighet att skapa, delta och påverka. Här ska yttrandefrihet och den konstnärliga friheten alltid vara självklara. Kultur ska finnas nära, i varje stadsdel, i människors vardag och i stadens identitet. Världens kreatörer ska vara en del av Stockholms kulturliv och Stockholms kreatörer ska hitta språngbräddor ut i världen. Stockholm ska vara platsen där talanger växer, där nya initiativ och innovationer blir verklighet och där kulturen lyfter såväl invånare och besökare som näringsliv. Stockholm är en hemstad, huvudstad och världsstad där idéer, drömmar och kreativitet formar framtiden.

Kulturens kraft

Kulturupplevelser berikar och stärker den enskilda människan och skapar samtidigt en mängd olika samhällsvärden. Regeringsformen slår fast att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara ett grundläggande mål för den offentliga verksamheten. I FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och i internationella konventioner beskrivs kultur som en mänsklig rättighet. Rätten till kultur handlar inte bara om att besöka museer, konserter eller teatrar, utan om rätten att välja hur man vill leva, rätten att skapa och rätten till sin historia.

Kulturens frihet är utgångspunkten

Kultur är en grundläggande beståndsdel i människans identitet, värdighet och fria utveckling. Enligt de nationella kulturpolitiska målen ska kultur vara en ”dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund”. Att kulturen är fri ger oss förutsättningar att utmana och utveckla både oss själva och samhället. Det gäller både i rollen som kulturutövare och som publik.

Sverige har under lång tid värnat det fria ordet, demokrati och alla människors lika värde. I en samtid då en orolig omvärld och ett polariserat samtalsklimat hotar dessa grundläggande principer ska Stockholms stad stå upp för och värna kulturens frihet.

Kultur bidrar till demokrati och ett resilient samhälle

Kultur stärker demokratin samt samhällets beredskap och motståndskraft mot olika utmaningar genom att främja bildning, kritiskt tänkande, nya perspektiv, dialog, tillit och sammanhållning mellan människor. I tider av osäkerhet behöver detta förtydligas.

För att värna demokratiska värden är det viktigt att människor kan urskilja trovärdiga källor från desinformation. Bibliotek, museer

och arkiv har en central roll i att tillgängliggöra information, kunskap och originalkällor. De utgör fundament för att kunna tolka, bilda sig en egen uppfattning och förstå världen. Stadens kulturinstitutioner är platser för öppna samtal och idéutbyte samt viktiga arenor för att utforska stadens och samhällets historia, tillstånd och utveckling. Öppna kulturevenemang, som Kulturnatt Stockholm och Kulturfestivalen, samlar människor och bidrar till en känsla av samhörighet.

Historiskt betydelsefulla platser och andra mer vardagliga kulturmiljöer berättar om stadens förflutna och är en del av stadens identitet. De är en gemensam källa till kunskap och upplevelser och ger potential för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar stadsutveckling.

Kultur bygger sammanhållning och bättre livsvillkor

Stadsledningskontorets rapport *Återblick på skillnadernas Stockholm* visar att levnadsvillkoren har blivit bättre för stora delar av befolkningen i Stockholm under det senaste decenniet. Samtidigt består fortfarande skillnader mellan olika grupper av stockholmare och olika områden i staden. Stockholmarens inkomster har ökat i alla stadsdelsområden, men samtidigt har skillnaderna mellan stadsdelsområdena ökat. Människor med olika bakgrund möter varandra i allt mindre omfattning. Även när det gäller demokrati, förtroende för offentliga aktörer samt upplevd trygghet finns det skillnader inom staden.

Kultur kan bidra till att motverka segregation genom att överbrygga sociala och geografiska klyftor och till att skapa mer jämlika livsvillkor. För många barn och unga skapar kulturaktiviteter och andra fritidsverksamheter ett tryggt och meningsfullt socialt sammanhang utanför skolan och hemmet. Litteratur och andra kulturuttryck bidrar även till ökad läs- och språkförståelse. Detta ger barnen bättre förutsättningar, även på längre sikt. Inom äldreomsorgen är kultur ett välbeprövat verktyg för ökad livskvalitet och välmående samt för att minska ofrivillig ensamhet. Bibliotek, lokala kulturhus och andra publika kulturinstitutioner fungerar ofta som förlängda studie- och vardagsrum för människor som lever i trångboddhet. Kulturarrangemang och kulturaktiviteter utgör naturliga mötesplatser som ökar känslan av samhörighet och stolthet för närområdet. Attraktiva kulturverksamheter uppmuntrar också invånare att röra sig och mötas över geografiska gränser.

Kultur skapar stadsmiljöer där människor vill befinna sig

Kultur har en unik förmåga att förändra upplevelsen av en plats. Kultur- och nöjesliv, mötesplatser och gestaltningen av våra offentliga rum genom konst och arkitektur skapar attraktivare, mer

levande och tryggare stadsmiljöer. Kulturens närvaro i hela staden driver på så sätt en positiv utveckling för både invånare och besökare.

En rik kulturmiljö ger en mångfald av arkitektoniska och estetiska kvaliteter i stadsbilden. Offentlig konst både förstärker befintliga värden och bidrar till nya estetiska och sociala värden. Tillfälliga kulturhändelser som evenemang och festivaler är en central del av en stads livskraft. Aktiva kulturinstitutioner lockar fler kaféer och restauranger till en stadsdel. Livescener och nattklubbar bidrar till ett mer levande stadsliv även på kvällar och nätter.

Kulturetableringar och kulturevenemang skapar trygghet och trivsel på platser som är under omvandling och är med och formar identiteten för den framtida platsen. Detta har blivit tydligt i stora stadsutvecklingsprojekt som Slakthusområdet och Norra Djurgårdsstaden där kulturen har haft en självklar närvaro och roll från start.

Kultur stärker den internationella attraktionskraften

Stadens förmåga att attrahera professionella kulturutövare är av central betydelse för att stärka Stockholms och Sveriges identitet. Den kultur som skapas i Stockholm stärker stadens och Sveriges varumärke internationellt.

Kultur och kulturmiljö utgör en central del av Stockholms attraktionskraft. Stärkt attraktionskraft gör Stockholm mer konkurrenskraftig som destination och plats för internationella investeringar, företagsetableringar, talanger, forskning och internationella evenemang. När kulturlivet och besöksnäringarna är rika och levande bidrar det till att skapa reseanledningar och till att förlänga vistelsetider. Det stärker även bilden av Stockholm som en attraktiv stad att leva och verka i, året runt.

Kultur driver innovation och näringsliv

Kulturverksamheter och kulturella och kreativa branscher genererar betydande inkomster och utgör en viktig del av Stockholms sysselsättning och näringsliv. År 2024 omsatte de kulturella och kreativa branscherna i Stockholms stad över 350 miljarder kronor. De flesta företag inom de kulturella och kreativa branscherna är små enskilda näringsverksamheter eller mikroföretag. Nattklubbar och livescener driver stadens omfattande natteekonomi. Stockholms stad samverkar med Region Stockholm för att skapa bättre förutsättningar för film- och tv-produktion i huvudstadsregionen. Produktion av serier och filmer i Stockholm ger arbetstillfällen och direkta ekonomiska effekter även inom andra branscher, såsom hotell, restaurang, transporter, hantverkare och företagstjänster.

Kulturella och kreativa branscher bidrar till en innovativ miljö. De skapar nya produkter, tjänster och affärsmodeller. De ökar produktiviteten inom andra branscher genom kompetensöverföring och idéutbyte. Inom kulturområdet finns unika kompetenser som är värdefulla för andra branscher.

Stockholm – vår hemstad, huvudstad och världsstad

Stockholm är på en och samma gång hemstad, huvudstad och världsstad. Att se Stockholm ur de tre perspektiven är viktigt för att kunna utveckla staden i sin fulla potential och tydliggör också behovet av god samverkan.

Stadens tre roller samexisterar, samspelar och stärker varandra. Ett välfungerande kulturliv för stadens invånare skapar utbud och platser som människor vill besöka och gör att Stockholm kan möta Sverige och världen med kultur.

Hemstad

Ett levande kulturliv är grundläggande för invånarnas livskvalitet. Kultur är en del av den välfärd som stadens invånare har rätt till. Kultur är en självklar del av det offentliga åtagandet och det kommunala uppdraget.

Stockholms invånare har nära till kulturupplevelser. Stadens kulturinstitutioner erbjuder stockholmarna både ett fysiskt och ett digitalt kulturutbud. Den offentliga konsten finns i stockholmarnas vardag. Kulturhuset Stadsteatern är närvarande både mitt i city och på andra platser i staden. Stadens barn och unga tar del av och skapar kultur i Kulturskolan, på fritidsgårdar, i parklekar och bibliotek, i förskolor och skolor. Stockholms äldsta invånare möter ofta kultur i sin vardag på träffpunkter och på äldre- och omsorgsboenden. Stockholmarna engagerar sig i föreningar, folkbildningsorganisationer och nätverk med lokal förankring. Föreningsdrivna samlingslokaler och mötesplatser runt om i staden används för möten, fester, evenemang och som replokaler.

Stockholms stadsdelsområden har olika särdrag och förutsättningar som förändras över tid och påverkar vilka kulturella uttryck som tar plats och utvecklas. Invånarna representerar många olika nationaliteter och talar många olika språk. Sveriges fem nationella minoriteter: judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna har en lång historia i Stockholm. De bidrar till att berika stadens kulturliv. Stockholms kulturliv föds och utvecklas ur alla invånares olika erfarenheter, perspektiv och uttryck.

Huvudstad

I århundraden har Stockholm varit en plats där konstnärer, musiker och andra kreativa människor från hela Sverige har valt att leva och verka. Som huvudstad fyller Stockholm en särskild funktion för

hela Sveriges kulturliv. Stockholm är ett naturligt kluster för konstnärligt skapande och kulturinstitutioner. Den kultur som skapas i Stockholm sprids också till andra delar av Sverige genom exempelvis turnéer. I Stockholm skapas möjligheter för kulturaktörer från olika delar av landet att verka och visa sin konst för en större publik.

Drygt hälften av Sveriges konstnärer är bosatta i Stockholm. Här finns flera ledande konstnärliga utbildningar och högskolor. Varje år utexamineras drygt 100 konstnärer, bara från Konstfack och Kungliga Konsthögskolan. Stockholm har både ett starkt fritt kulturliv och en mångfald av kulturinstitutioner. I Stockholm finns de flesta av de nationella kulturinstitutionerna och Stockholm är generellt en institutionstät stad med över 50 museer, 50 musikscener, nära 40 teaterscener, 40 bibliotek, 160 skolbibliotek, nio konsthallar och ett stort antal gallerier. I Stockholm äger nära 60 festivaler rum varje år, inom film, dans, musik, konst och litteratur.

Världsstad

För Stockholm som världsstad är kultur ett styrkeområde med utvecklingspotential. Genom kultur ska Stockholm kunna stå sig starkt i konkurrensen med många andra städer världen över. Stockholm är nordens största stad med globalt starka startups, framstående kulturella och kreativa branscher och en unik natur med sin närhet till vatten. Stockholm är känt över hela världen för Nobelpriset. Stockholms tunnelbana, med sin omfattande offentliga konst, sägs vara världens längsta konstupställning.

I ett globalt perspektiv är Stockholm en liten storstad med stor konkurrenskraft. Stockholm räknas bland de främsta städerna i världen vad gäller miljö- och klimatfrågor, jämställdhet och välfärd samt demokrati och öppenhet. Stockholm rankas högt i internationella index och utmärker sig särskilt inom hållbar stadsutveckling och hög livskvalitet. EU-kommissionens *Regional innovation scoreboard* rankade år 2025 Stockholm som Europas mest innovativa region. Denna innovationskraft gör Stockholm till en attraktiv plats för konstnärer, forskare och entreprenörer från hela världen. På senare år har Stockholm vuxit fram som ett av Europas mest framgångsrika centrum för kulturellt entreprenörskap. Här finns flera internationellt kända företag inom musik, spel, design och film.

Ungefär 85 000 personer är verksamma inom de kulturella och kreativa branscherna i Stockholms stad. De utgör ungefär en tiondel av stadens arbetsmarknad. Sverige har fyra gånger fler musikskapare än Storbritannien och Stockholm är en av Europas ledande städer för musikexport.

Stockholm är som huvudstad ett naturligt besöksmål för människor från hela världen. Kultur är ofta en anledning till och en självklar del av ett besök i Stockholm. Huvudstadens fem största museer tar årligen emot cirka fyra miljoner besökare. Världsarvet Skogskyrkogården är ett omtyckt besöksmål för internationella besökare liksom Gamla Stan med sina och sina historiska stadsmiljöer, Stadshuset och Stockholms stadsbibliotek vid Odenplan. Stockholm lockar såväl internationella artister som publik med gästspel inom scenkonst, stora arenakonsertter och turnerande konstupställningar.

Ett dynamiskt ekosystem

Stockholms kulturliv utgörs av ett dynamiskt ekosystem av aktörer och individer som: skapar, producerar, arrangerar, sprider, utvecklar, turnerar, stöttar, finansierar och deltar i kulturaktiviteter eller som konsumerar kultur.

I Stockholms kulturliv samspelar lokala, regionala, nationella och internationella aktörer. Offentliga aktörer samverkar med varandra och med det fria kulturlivet, akademi, civilsamhälle och näringsliv.

Alla delar i det kulturella ekosystemet har betydelse och är beroende av varandra. Ett belysande exempel är det komplexa system som har etablerat Stockholm som en ledande musikstad. Den omfattande och inkomstbringande exporten av musik från Sverige växer fram ur satsningar på kultur i skolan, kulturskola, studieförbund, konstnärliga utbildningar och annan talangutveckling. En blomstrande musikexport är ett resultat av en bredd av replokaler, scener där musiker kan möta sin första publik, inspelningsstudior samt entreprenörer inom de kulturella och kreativa branscherna. Alla dessa delar har lagt grunden till det svenska musikundret. Ett annat exempel är alla de små experimentella scener och gallerier som utvecklar och fångar nya strömningar, uttrycksformer och konstnärskap. De driver en utveckling som, i nästa steg, plockas upp av de stora institutionerna och får genklang nationellt och internationellt.

Mål

I föregående kapitel har vi beskrivit kulturens kraft för individ och samhälle och Stockholms position som hemstad, huvudstad och världsstad.

För att fortsätta att utveckla och berika Stockholm med kultur ska staden arbeta utifrån fyra mål. De konkretiserar stadens ambition för utvecklingen inom kulturområdet. Till varje mål hör ett antal åtaganden för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Ansvar för genomförandet anges utifrån deras respektive uppdrag.

Mål 1. I Stockholm har kulturaktörer de bästa möjliga förutsättningarna

Stockholm ska kännetecknas av konstnärlig frihet och en mångfald av kulturuttryck. I Stockholm ska kulturaktörer ha goda möjligheter att nå en publik och finansiera sin verksamhet. Det ska vara enkelt att driva företag inom de kulturella och kreativa branscherna i Stockholm. Kulturaktörer ska ha god tillgång till publika scener, produktionsplatser och platser för utbildning, talangutveckling och experimentverksamhet. I Stockholm ska det finnas goda förutsättningar för att testa och utveckla nya konstnärliga uttryck och att växla upp spirande idéer.

Åtagande 1.1 Stockholms stad ska garantera kulturens frihet och agera för demokrati och resiliens

Det betyder att Stockholms stad ska:

- skapa säkra och trygga rum och platser för kultur och möten där yttrandefrihet främjas,
- ha tydliga rutiner och arbetssätt för att säkra konstnärlig frihet, principen om armlängds avstånd och stadens demokrativillkor i beslut och stödformer,
- öka kunskapen om konstens och kulturens frihet hos stadens medarbetare och politiker,
- stärka skyddet av ett fritt kulturliv, stadens kulturarv samt bibliotek och museers uppdrag att bidra till bildning, fri åsiktsbildning, forskning och kunskapsförmedling som en del av stadens beredskapsarbete och resiliens.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kommunstyrelsen, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna, Kulturhuset Stadsteatern AB.

Åtagande 1.2 Stockholms stad ska skapa goda villkor för kulturverksamheter i sina egna lokaler

Det betyder att Stockholms stad ska:

- tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för kulturverksamhet i stadens egna fastigheter,
- säkra att hyrorna för de av stadens egna lokaler som används av professionella kulturaktörer och civilsamhället hålls på en för båda parter hållbar nivå.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Fastighetsnämnden, kulturnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Kulturhuset Stadsteatern AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB, S:t Erik Markutveckling AB och Stockholms hamn AB.

Åtagande 1.3 Stockholms stad ska öka samverkan kring kulturlokaler

Det betyder att Stockholms stad ska:

- underlätta för privata fastighetsägare att upplåta lokaler till kulturaktörer,
- skapa bättre förutsättningar för kulturaktörer att samnyttja lokaler och utrustning,
- skapa fler rum och platser för kultur genom samverkan och samfinansiering med nationella, regionala och privata aktörer.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Kulturhuset Stadsteatern AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB, S:t Erik Markutveckling AB och Stockholms hamn AB.

Åtagande 1.4 Stockholms stad ska stärka kulturlivets ekonomiska förutsättningar

Det betyder att Stockholms stad ska:

- garantera en stark offentlig grundfinansiering till det fria kulturlivet och folkbildningen,
- främja finansieringslösningar där offentliga och privata aktörer kan samspela och som ger goda möjligheter för kulturens egenfinansiering att växa,
- erbjuda kulturverksamheter och kulturella och kreativa företag en välfungerande servicekedja med effektiv myndighetsutövning och god förenings- och företagsservice,

- säkerställa att stadens upphandlingar följer gällande arvodesrekommendationer och avtal för yrkesverksamma kulturarbetare.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholm Business Region AB.

Åtagande 1.5 Stockholms stad ska främja konstnärligt nyskapande och återväxt

Det betyder att Stockholms stad ska:

- stödja och uppmuntra barn och unga att utveckla sin kreativitet och sitt skapande,
- utveckla former för att stödja unga vuxnas konstnärliga ambitioner,
- erbjuda och stödja forum där oetablerade kulturskapare och kreatörer kan producera och möta en publik,
- underlätta konstnärligt såväl som ekonomiskt risktagande för nyskapande kultur och nya etableringar,
- utveckla proaktiva arbetssätt som är lyhörda för behov och initiativ till utveckling från kulturaktörer,
- stärka möjligheterna till internationella samproduktioner, gästspel och nätverk som utvecklar stadens kulturliv och som ger kulturaktörer i Stockholm bättre möjligheter att nå en internationell publik.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Förskolenämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, Kulturhuset Stadsteatern AB.

Mål 2. Kultur finns i varje stockholmares vardag

Alla stockholmare ska ha jämlika möjligheter till bildning och till att upptäcka, uppleva och skapa kultur, oavsett vem man är, eller i vilken del av staden man bor. Det ska finnas någonting som är relevant för alla och alla invånare ska kunna bidra till och känna sig inkluderade och välkomna i stadens kulturliv.

Det ska vara lätt att ta del av och utöva kultur i sitt närområde och i sin vardag. Det ska finnas rum och platser för kultur och möten i alla stadsdelsområden. Det lokala kulturlivet ska utgå från platsens potential och invånarnas intressen och behov.

Kultur ska ge stadens invånare incitament att röra sig över stadsdelsgränser. Det ska vara lika självklart att besöka en

kulturinstitution eller en festival i en annan del av staden som att gå till det lokala biblioteket. Alla barn och unga ska ha möjlighet att upptäcka, uppleva och skapa olika sorters kulturuttryck. Stadens ökande andel äldre invånare ska ha en jämlik tillgång till kultur och möjligheter att vara kulturaktiva.

Åtagande 2.1 Stockholms stad ska ge invånarna en jämlik tillgång till storstadens breda kulturutbud

Det betyder att Stockholms stad ska:

- löpande identifiera och undanröja hinder för en jämlik tillgång till kultur och folkbildning,
- stärka skolor, förskolor och stadens öppna fritidsverksamheter som självklara platser för barn och unga att skapa och ta del av en mångfald av kulturuttryck,
- intensifiera insatserna för att ge stadens äldre en jämlik tillgång till kultur av hög kvalitet och eget skapande,
- synliggöra stadens breda kulturutbud för alla invånare genom riktad kommunikation till olika målgrupper,
- göra stadens rum och platser för kultur mer synliga i stadsrummet, exempelvis genom tydligare skyltning,
- ge invånarna större möjligheter till delaktighet, inflytande och medskapande i kulturlivet genom dialogformer som möjliggör mångfald och underlättar för grupper och personer som riskerar att lämnas utanför att komma till tals,
- använda digitaliseringens möjligheter och ny teknik för att tillgängliggöra kultur för fler.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kommunstyrelsen, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna, Kulturhuset Stadsteatern AB.

Åtagande 2.2 Stockholms stad ska möjliggöra ett levande kulturliv i varje stadsdelsområde

Det betyder att Stockholms stad ska:

- stärka lokal samverkan för att ge invånarna i varje stadsdelsområde en god tillgång till kultur,
- säkra den kompetens och ändamålsenliga organisation som krävs för att kultur ska vara en integrerad del av stadsdelsförvaltningarnas verksamhetsområden,
- säkerställa att kulturens potential inkluderas som ett perspektiv i analyser av lokala utvecklingsbehov och i strategiska prioriteringar för stadsdelsområden och mer avgränsade platser som gator eller torg,

- initiera, utveckla eller driva samlingslokaler, kulturhus och andra platser för kulturupplevelser och eget skapande som svarar mot invånarnas behov och platsens potential.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kulturnämnden, trafiknämnden, äldre- och våldshälsömmnden, stadsdelsnämnderna, Kulturhuset Stadsteatern AB.

Mål 3: Kultur gör Stockholms stadsmiljöer attraktiva och levande

Kulturens värde, inklusive de värden som kulturella och kreativa branscher skapar, ska vara en strategisk drivkraft för stadsutvecklingen i Stockholm. Värdefulla kulturmiljöer samt platser och lokaler med potential för kultur, möten och kulturella och kreativa företag ska bevaras och prioriteras när befintliga områden utvecklas och när nya stadsdelar byggs. Platser och lokaler för kultur ska utgöra ett integrerat perspektiv i utformningen av välfärdens funktioner, såsom skolor och vård- och omsorgsboenden. Det ska finnas goda möjligheter att testa nya och oprövade idéer och tillfällig arkitektur i det offentliga rummet.

Stadens befintliga gator, torg, kajer, parker och andra allmänna platser ska vara arenor för kulturupplevelser. Stockholm ska ha ett levande kulturliv även på kvällar och nätter. Stockholm ska utgöra en innovativ scen för offentlig konst.

Åtagande 3.1 Stockholms stad ska ha en kulturdriven stadsbyggnadsprocess

Det betyder att Stockholms stad ska:

- tillvarata och beakta kulturlivets potential och lokala drivkrafter i stadsbyggnadsprocessen, med särskilt fokus på tidiga skeden där syfte och förutsättningar bestäms,
- utveckla strukturerade former för samverkan med fastighetsägare och byggaktörer i stadsplaneringens tidiga skeden för att möjliggöra rum och platser för kultur,
- stärka förutsättningarna för kulturella och kreativa branscher som en del av stadens innovations- och näringslivsekosystem genom att möjliggöra lokaler, produktionsmiljöer och kreativa kluster i stadsutvecklingen,
- utveckla stadens tillståndsprocesser för att underlätta initiativ som bidrar till en levande kulturstad
- inta ett positivt förhållningssätt till tillfällig arkitektur, flexibla lösningar samt nya och oprövade idéer i stadsutvecklingen för att möjliggöra tillfälliga kulturetableringar,
- underlätta för kulturverksamheter att finnas kvar och berika områden även efter omvandling,

- stärka förutsättningarna för kulturverksamheter på kvälls- och nattetid genom att planera för och möjliggöra bullerlösningar som förebygger och minskar störningar eller olägenheter,
- bevara och tillvarata kulturmiljövärden, bland annat genom att underlätta utvecklingen av nya platser och rum för kultur i befintliga kulturhistoriska byggnader och kulturmiljöer.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna.

Åtagande 3.2 Stockholms stad ska ge utrymme för mer kultur i sina offentliga rum

Det betyder att Stockholms stad ska:

- stärka samverkan inom staden och med det fria kulturlivet för att levandegöra stadens offentliga rum med kultur,
- utveckla arbetssätt som ger en mer jämlik fördelning av konstinvesteringar och konstnärlig gestaltning i staden,
- underlätta tillståndsprocesser och användningen av tillfällig arkitektur för att möjliggöra tillfälliga kulturetableringar, flexibla lösningar samt nya och oprövade idéer,
- tillhandahålla och där det är lämpligt synliggöra teknisk infrastruktur, såsom el, vatten och avlopp, för att möjliggöra fler kulturarrangemang i de offentliga rummen.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, S:t Erik Markutveckling AB och Stockholms hamn AB.

Mål 4. Kultur är en bärande del av Stockholms stads identitet

Stockholm ska vara en öppen och kreativ stad som överraskar, utmanar och möter världen genom kultur. Stockholm ska vara en attraktiv plats för internationella kulturaktörer, och samtidigt en språngbräda för inhemska kulturaktörer vidare ut i världen. Genom att vara en stark kulturstad och ett centrum för kulturdriven innovation ska Stockholm vara en av världens bästa städer att besöka, verka och leva i. Kultur ska vara en bärande del av Stockholms nationella och internationella varumärke.

Åtagande 4.1 Stockholms stad ska ge kultur en tydlig plats i stadens varumärke

Det betyder att Stockholms stad ska:

- positionera Stockholm som kulturstad nationellt och internationellt,
- utveckla nationella och internationella samarbeten för att tillgängliggöra olika kulturuttryck via evenemang och festivaler
- samverka för att attrahera och genomföra kongresser och evenemang som stärker kulturella och kreativa branscher som ett av Stockholms styrkeområden,
- marknadsföra och synliggöra Stockholms rika kulturutbud för nationella och internationella besökare,
- erbjuda nätverk och arenor för kulturaktörer i Stockholm att samverka internationellt och nå en internationell publik.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kommunstyrelsen, kulturnämnden, Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholm Business Region AB.

Åtagande 4.2 Stockholms stad ska ge kulturaktörer goda förutsättningar att driva innovation

Det betyder att Stockholms stad ska:

- utveckla och stärka kulturella och kreativa kluster och samarbeten mellan olika samhällssektorer, såsom kultur, näringsliv och akademi,
- synliggöra den kreativitet och unika kompetens som finns inom kulturlivet för andra sektorer.

Genomförandeansvar utan inbördes rangordning:

Kommunstyrelsen, kulturnämnden, Kulturhuset Stadsteatern AB, stadsdelsnämnderna, Stockholm Business Region AB.

Genomförande och styrning

Stockholms stads roll och ansvar

Stockholms stad har en central roll i att utveckla Stockholm som hemstad, huvudstad och världsstad. Som kommun ansvarar Stockholms stad för centrala välfärdsområden och finns därför nära invånarna i deras vardag. Ur ett invånarperspektiv ska Stockholms stad skapa goda förutsättningar för kultur med, för och av stadens invånare.

Kultur är en integrerad del i många av stadens ansvarsområden. Stadens samlade ansvar för kultur synliggörs i ett flertal strategiska dokument, såsom Stockholms stads program för barns rätt till kultur, Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna med tillhörande handlingsplaner, Stockholms stads näringslivspolicy och etableringsstrategi, Program för evenemang Stockholms stad, översiktsplanen samt stadens trygghetsprogram. Kultur och eget skapande är också en del av skolans arbete utifrån nationella läroplaner. Staden har ett särskilt ansvar för att synliggöra och främja de nationella minoriteternas språk och kultur.

Stockholms stad är huvudman för stadens bibliotek, Stadsmuseet och Medeltidsmuseet, Kulturskolan Stockholm, Liljevalchs konsthall, Kulturhuset Stadsteatern samt ett flertal lokala kulturhus och mötesplatser. Staden ansvarar också för offentlig konst i alla stadens stadsdelsområden, satsningen Levande Stockholm, som levandegör stadens offentliga rum, samt stora kostnadsfria evenemang som Stockholms kulturfestival och Kulturnatten. Stockholms stad är en viktig uppdragsgivare och arbetsplats för yrkesverksamma kulturarbetare.

Stockholms stad främjar det fria kulturlivet genom ekonomiskt stöd, service och vägledning, näringslivsfrämjande arbete och genom att ge kulturaktörer tillgång till scener, arenor, ateljéer, verkstäder och mötesplatser. Staden ansvarar för närmare 500 ateljéer som är arbetsplatser för konstnärer, samt ett nätverk av kommunalt stödda ateljéhus för konstnärer. Stadens kulturlotsar är viktiga verktyg för att matcha kulturaktörer med lämpliga lokaler och för att stärka olika platserns identitet och attraktivitet med kultur, särskilt i stadsutvecklingsområden.

Samverkan är nyckeln

Det kulturstrategiska programmet spänner över flera olika samhällssektorer. För att lyckas behöver stadens interna samverkan vara strukturerad, effektiv, förankrad och målorienterad. Samverkan är viktigt för att nå ut brett till olika målgrupper, för att ta tillvara

olika perspektiv och kompetenser och för att använda stadens resurser på ett effektivt sätt.

Stockholms stad behöver samverka med aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Framgången ligger i att bygga och vårda långsiktiga strukturer för samverkan, så som nätverk och dialoger med det fria kulturlivet, statliga och privata kulturverksamheter, universitet, högskolor, myndigheter, näringsliv, folkbildningen och civilsamhället.

För att inhämta invånarnas och civilsamhällets synpunkter i genomförandet av det kulturstrategiska programmet är det viktigt att involvera stadens funktionshindersråd, pensionärsråd, råd för nationella minoriteter, kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 och stadens olika ungdomsråd. Stadens internationella engagemang och aktiva roll i internationella nätverk är också av stor betydelse.

Samverkan med stadens barnombudsman, funktionshindersombudsman och äldreombudsman är viktig för att skapa bättre förutsättningar för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning i genomförandet av programmet.

Styrning och uppföljning av arbetet

Stockholms stads arbete för kultur är integrerat i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. Stadens övergripande mål formuleras i kommunfullmäktiges budget tillsammans med beslutade styrdokument.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i verksamhetsplaneringen beskriva hur de avser att förverkliga programmet. Detta genom att precisera vilka aktiviteter de behöver genomföra samt hur de ska samverka inom staden och med externa aktörer.

Programmets definitioner

Med kultur avses:

- konstnärliga uttryck och konstnärligt skapande inom exempelvis cirkus, dans, design, film, foto, hantverk, konst, litteratur, musik, spel och teater,
- kulturarv, det vill säga materiella spår (föremål, byggnader, miljöer) och immateriella företeelser (traditioner, kunskaper, berättelser) som formats av mänsklig aktivitet genom historien,
- kulturmiljö, ett begrepp som är kopplat till kulturarv, och avser miljöer som har formats av människors liv och verksamhet genom historien. Kulturmiljöer består av till exempel landskap, byggnader, vägar, parker och andra spår av mänsklig aktivitet och samhällets utveckling.

Med kulturella och kreativa branscher avses:

Verksamheter som bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck. Branscherna omfattar både marknadsorienterade och offentliga verksamheter.

Ett företag i kulturella och kreativa branscher har kulturskapande eller andra kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. Det kan exempelvis vara en konsertarrangör, en dataspelsstudio, ett galleri eller ett förlag.